

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 29. kalendářní týden, 17. – 23. 7. 2022

Communicable Disease Threats Report, Week 29, 17 – 23 July 2022

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-17-23-july-week-29>

Současné vydání týdenního vydání bulletinu Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí CDTR obsahuje aktualizace k epidemiologické situaci u covid-19, opičích neštovic, západonilské horečky, o monitoringu výskytu vibrií v Baltském moři, dále o nových hrozbách - Marburg virus v Ghaně, cholera v Iráku, poliomyelitida v USA a ve světě, též informaci ze Saudské Arábie v souvislosti s poutí do Mekky.

SOUHRN

Zdravotní hrozby v zemích EU

- **Západonilská horečka – mezinárodní situace (svět) – monitoring sezóny 2022**

Během sezóny přenosu viru západonilské horečky (West Nile Virus - WNV), která obvykle probíhá od června do listopadu, ECDC monitoruje výskyt této infekce v Evropské unii (EU), Evropském hospodářském prostoru (EHP) a v zemích sousedících s EU. ECDC zveřejňuje týdenní epidemiologické aktualizace s cílem informovat orgány a instituce zabývající se bezpečností krve. Data hlášená do TESSy (The European Surveillance System) jsou prezentována na úrovni NUTS 3 („nomenclature of territorial units for statistics 3“) pro země EU/EHP a na úrovni GAUL 1 („global administrative unit layers 1“) pro země sousedící s EU.

➤ **Poslední aktualizace:**

Od minulé aktualizace k 20. červenci 2022 hlásily země EU/EHP **17 případů západonilské horečky u lidí** - Itálie (14), Řecko (3) a **4 případy úmrtí v souvislosti s onemocněním**. Ze zemí sousedících s EU evidovalo Srbsko 1 případ humánní infekce WNV; nebyla zaznamenána žádná úmrtí. Od začátku roku 2022 v zemích EU/EHP nebyly zaznamenány výskyty u koní, bylo hlášeno 6 výskytů u ptáků – Itálie (5), Německo (1).

➤ **Odkazy:**

<https://www.ecdc.europa.eu/en/west-nile-fever/surveillance-and-disease-data/disease-data-ecdc>

- **Onemocnění covid-19 vyvolané virem SARS-CoV-2 – mezinárodní situace v EU/EHP, 2019 - 2022**

➤ **Poslední aktualizace:**

K 28. týdnu 2022 bylo v zemích EU hlášeno celkem **155 430 083 případů onemocnění covid-19 a 1 124 471 úmrtí**.

Údaje uváděné ve světě a EU/EHP pravděpodobně podhodnocují skutečný počet případů onemocnění a úmrtí vzhledem k různému stupni hlášení a vykazování.

Nejnovější aktualizace pro EU/EHP je k dispozici na webových stránkách ECDC:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

Ve 28. týdnu 2022 v zemích EU/EHP celkově vzrostl počet hlášených týdenních případů o 7,6 % ve srovnání s předchozím týdnem. Celkem 14 zemí oznámilo pokles počtu případů onemocnění za týden (Norsko, Kypr, Malta, Španělsko, Portugalsko, Island, Francie, Irsko, Belgie, Lucembursko, Dánsko, Lichtenštejnsko, Nizozemsko a Řecko), zatímco 16 zemí hlásilo nárůst případů (Česko, Polsko, Rumunsko, Litva, Lotyšsko, Slovensko, Bulharsko, Estonsko, Švédsko, Maďarsko, Slovinsko, Finsko, Chorvatsko, Rakousko, Itálie a Německo).

Země s nejvyšším počtem případů za 14 dní na 100 000 obyvatel jsou: Kypr (4 945), Francie (2 373), Itálie (2 325), Řecko (2 303) a Lucembursko (2 135).

Na konci 28. týdne 2022 (týden končící 17. červencem) se ve 22 zemích (z 24 hlásících zemí) EU/EHP zvýšil počet případů onemocnění ve věku nad 65 let a starších. Nárůst je o 32 % oproti předchozímu týdnu, dosahující tak 62,8 % pandemického maxima. Ve srovnání s předchozím týdnem to vypovídá o 23 % nárůstu a dosažení 62,8 % pandemického maxima. Zvýšené počty onemocnění byly v postižených zemích pozorovány po dobu 5 týdnů. Zvyšující se přenos covid-19 mezi staršími věkovými skupinami se začal promítat do zvýšeného výskytu.

Z 35 zemí disponujícími údaji o hospitalizaci, resp. obsazení nemocnic, zejména JIP, 18 zemí uvedlo rostoucí trend alespoň v jednom z těchto ukazatelů ve srovnání s předchozím týdnem. 14denní úmrtnost na covid-19 je sice tento týden stabilní (11,3 úmrtí na milion obyvatel ve srovnání s 11,5 úmrtími v předchozím týdnu), ale rostoucí trend v úmrtnosti na covid-19 byl pozorován v 7 zemích.

Ve 26. – 27. týdnu 2022 (27. června až 10. července 2022) se mezi 15 zeměmi s adekvátním počtem sekvenování odhaduje následující rozložení variant vzbuzující obavy (VOC - variants of concern) a variant zájmu (VOI - variants of interest): odhadovaná distribuce VOC nebo VOI byla 90,2 % (20,7 – 99,9 %) - pro BA.4/BA.5, 0,3% (0,1 - 0,4 %, 198 detekcí z 5 zemí) pro BA.1; 0,1 % (0,1 - 0,1 %, 1 detekce z 1 země) pro B.1.1.529 a 0,1 % (0,0 – 0,5 %, 5 detekcí ze 3 zemí) pro B.1.617.2.

Od poslední aktualizace z 15. července 2022 nedošlo ke změnám v ECDC klasifikaci VOC, VOI a variant monitorovaných a odstraněných.

Detekce VOI BA.2.75 (omikron) zůstává nízká ve světě i v zemích EU/EEA. Údaje o detekci z 21. 7. 2022: Austrálie (10), Rakousko (1), Kanada (15), Čína (1), Dánsko (A) Francie (2), Německo (6) Indie (317) Indonésie (4), Izrael (3), Japonsko (11), Lucembursko (1) Martinik (1) Nepál (10), Nizozemsko (1), Nový Zéland (6), Peru (1), Thajsko (1), Turecko (1), USA (17), Velká Británie (18).

Nejnovější informace o variantách jsou k dispozici na webových stránkách ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

➤ **Odkazy:**

<https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

<https://covid19-country-overviews.ecdc.europa.eu/>

<https://www.ema.europa.eu/en/events/ema-regular-press-briefing-covid-19-19>

<https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/ecdc-and-ema-update-recommendations-additional-booster-doses-covid-19-vaccines>

[https://www.who.int/news/item/12-07-2022-statement-on-the-twelfth-meeting-of-the-international-health-regulations-\(2005\)-emergency-committee-regarding-the-coronavirus-disease-\(covid-19\)-pandemic](https://www.who.int/news/item/12-07-2022-statement-on-the-twelfth-meeting-of-the-international-health-regulations-(2005)-emergency-committee-regarding-the-coronavirus-disease-(covid-19)-pandemic)

<https://www.ecdc.europa.eu/en/current-risk-assessment-novel-coronavirus-situation>

<https://vaccinetracker.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/covid-19.html#eu-eea-daily-tab>

• **Opičí neštovice – mezinárodní situace – 2022**

Od začátku května 2022 byly hlášeny případy opičích neštovic (Monkeypox - MPX) ze zemí, kde toto onemocnění není endemické.

➤ **Poslední aktualizace:**

Od minulé aktualizace 18. července bylo k 21. červenci 2022 hlášeno 718 nových případů opičích neštovic z 15 zemí EU/EHP: Německo (332), Španělsko (290), Nizozemsko (32) Švédsko (19), Norsko (11), Slovinsko (7), Rakousko (5), Dánsko (5), Lucembursko (5), Chorvatsko (4), Estonsko (2), Řecko (2), Itálie (2), Lotyšsko (1), Slovensko (1).

Od začátku epidemie k 21. 7. 2022 je potvrzeno 8 697 případů MPX z 27 zemí EU/EHP: Španělsko (3 125), Německo (2 191), Francie (912), Nizozemsko (712), Portugalsko (515), Itálie (374), Belgie (312), Rakousko (91), Švédsko (77), Irsko (69), Dánsko (48), Norsko (46), Polsko (40), Maďarsko (32), Slovinsko (27), Řecko (20), Rumunsko (19), Malta (17), Česko (14), Lucembursko (14), Finsko (13), Island (9), Chorvatsko (7), Estonsko (4), Bulharsko (3), Lotyšsko (3), a Slovensko (3).

➤ **Další informace:**

Dne 18. 7. 2022 Evropská Komise (HERA – Health Preparedness and Response Authority) zajistila dalších 54 530 dávek vakcín třetí generace společnosti Bavarian Nordic's . Dohromady to představuje pro země EU/EHP 163 620 dávek. Aktuálně dostalo 6 členských států okolo 25 000 vakcín (Španělsko 5 300, Německo přes 5 000, Belgie 3 400, Švédsko 2 700, Irsko 1 400, Itálie přes 1 000).

Dne 19. 7. 2022 “Public Health Agency Sweden“ zveřejnila své doporučení vakcinace proti MPX. Vzhledem k nedostatku vakcín budou přednostně vakcinovány osoby, které byly viru exponovány – tedy půjde o postexpoziční profylaxi (PEP).

Dne 15. července 2022 UKHSA (United Kingdom Security Agency) aktualizovalo doporučení ohledně testování spermatu na infekci MPX. Dále UKHSA aktualizovala doporučení pro použití kondomů: muži, kteří měli potvrzené případy opičích neštovic, by měli používat kondomy při sexu po dobu 12 týdnů od ukončení zotavení, což je v souladu s doporučeními Světové zdravotnické organizace (WHO).

Více: <https://www.gov.uk/guidance/monkeypox-semen-testing-for-viral-dna>

Dne 19. července 2022 aktualizovala UKHSA své pokyny ke sledování kontaktů.

Více: <https://www.gov.uk/government/publications/monkeypox-contact-tracing>

Generální ředitel WHO svolal na 23. 7. 2022 krizový výbor, na kterém byla epidemie MPX prohlášena za krizovou (nouzovou) situaci mezinárodního významu v oblasti veřejného zdraví („Public Health Emergency of International Concern“ - PHEIC), podle Mezinárodních zdravotnických předpisů (International Health Regulations 2005 - IHR).

Dne 15. července 2022 NYC Health Department oznámilo, že kvůli vysokému počtu případů opičích neštovic (MPX) hlášených v New Yorku a kvůli nedostatku vakcín začne ministerstvo zdravotnictví NYC poskytovat první dávky, až budou mít dostatečnou zásobu vakcín. Tato strategie jedné dávky je v souladu se strategií distribuce vakcín MPX přijatou ve Spojeném království a v Kanadě.

Orgány veřejného zdraví v Madridu zahájily preexpoziční očkování proti opičím neštovicím, u osob ve věku od 18 do 45 let, které provozují vysoce rizikové sexuální praktiky a splňují tyto podmínky:

- i) v minulosti nedostaly vakcínu proti pravým neštovicím;
- ii) neměly předchozí infekci opičími neštovicemi;
- iii) nebyly v kontaktu s potvrzeným případem opičích neštovic;
- iv) nevykazují příznaky onemocnění opičími neštovicemi a
- v) nemají (v době očkování) žádné akutní horečnaté onemocnění nebo alergii na složky vakcíny.

Dne 20. července 2022 aktualizovala brazilská National Health Surveillance Agency (Anvisa) svá doporučení týkající se skríníngu dárců krve z důvodu rizika infekce opičímí neštovicemi. Jako preventivní opatření agentura doporučuje:

- i) kdo byl v kontaktu s infikovanými lidmi nebo zvířaty, a to i bez příznaků, neměl by darovat krev 21 dnů od posledního kontaktu;
- ii) kdo byl infikován, neměl by darovat krev alespoň 21 dní od nástupu příznaků onemocnění a dokud všechny symptomy a léze zcela nevymizí.

➤ **Odkazy:**

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/monkeypox-multi-country-outbreak-first-update>

<https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox>

Zdravotní hrozby mimo země EU

- **Nové - Virus Marburg – Ghana, 2022**

Dne 17. 7. 2022 byl v Ghaně deklarován poprvé výskyt onemocnění vyvolaném virem Marburg u dvou potvrzených případů z jižní oblasti Ashanti. Dne 26. 6. 2022 byl hospitalizován 26letý muž, zemřel 27.6. Dne 28. 6. 2022 byl přijat do téže nemocnice 51letý muž, téhož dne zemřel. Oba případy vykazovaly stejné příznaky - průjem, horečka, nauzea a zvracení. Marburg virus byl potvrzen v Pasteurově Institutu v Dakaru (Senegal). S podporou WHO je sledováno 90 kontaktů.

- **Nové - Cholera – Irák, 2022**

Dne 17. 7. 2022 Ministerstvo zdravotnictví v Iráku nahlásilo epidemii cholery, bylo potvrzeno 149 nových případů, z toho jeden fatální. Celkem od začátku epidemie bylo potvrzeno 309 onemocnění a tři případy úmrtí.

Dne 7. 7. 2022 byl ve Švédsku diagnostikován importovaný případ onemocnění vyvolaný enterotoxin-produkujícím *Vibrio cholerae O1*. U nemocné osoby se objevily příznaky v Iráku, oblasti Kurdistánu v polovině června a do Švédska odcestovala 26. června. Týden po příjezdu nemocná osoba vyhledala zdravotní péči a byla hospitalizována, vyléčila se a byla z nemocnice propuštěna. Jedná se o druhý případ cholery importovaný do Švédska z Iráku, první případ se vyskytl 12. 6. 2022.

- **Nové - Poliovirus – USA, 2022**

Dne 21. července 2022 Zdravotní úřad státu New York (NYSDOH) potvrdilo případ paralytické poliomyelitidy u rezidenta Rockland County. Jedná se o 20letého neočkovaného muže, který letos cestoval do Polska a Maďarska, v červnu 2022 byl hospitalizovaný v USA. CDC koordinuje vyšetřování s NYSDOH.

Prvotní sekvenace ukázala, že se jedná o VDPV typ 2. Jde o přenos od osoby, které byla aplikována orální poliovakcína (OPV), která v USA již není používána, od roku 2000 je používána jen inaktivovaná poliovakcína (IPV). Virus by mohl pocházet z oblasti mimo USA, kde se očkuje orální poliovakcínou, protože VDPV nemůže vzniknout z inaktivovaných vakcín. Šetření dále probíhá.

Rockland County doporučuje očkování všem dosud neočkovaným osobám. S podporou CDC bude 22. července 2022 zahájena vakcinační kampaň.

- **Monitoring podmínek výskytu/růstu vibrií v Baltském moři – léto 2022**

Zvýšená povrchová teplota moře (Sea surface temperature - SST) a jeho nízká salinita (obsah solí) poskytuje ideální podmínky pro růst některých druhů *Vibrií spp.* Tyto podmínky se vyskytují během letních měsíců v ústích řek a na uzavřených vodních plochách se střední slaností. ECDC vyvinulo model k mapování environmentální vhodnosti růstu Vibrií v Baltském moři (ECDC Vibrio Map Viewer): <https://geoportal.ecdc.europa.eu/vibriomapviewer/>. Je nutno vzít na vědomí, že tento model je kalibrován na Baltský region v severní Evropě a neměl by být aplikován v jiných částech světa bez předchozí validace.

➤ **Poslední aktualizace:**

K 21. červenci 2022 byla environmentální příznivost pro růst Vibrií v Baltském moři označena za velmi nízkou. V příštích pěti dnech se předpokládá, že bude střední až vysoká podél pobřeží Finska, v západním a jižním Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Polsku, Německu, Dánsku, Švédsku a velmi nízká až nízká na zbývajících pobřežích.

Mimo země EU/EHP byla environmentální příznivost pro růst Vibrií v Baltském moři klasifikována jako velmi nízká až nízká. Následujících 5 dní se změní na střední až vysokou.

Od května 2022 do 21. července 2022 byly ve Švédsku hlášeny **2 případy lokálně získané vibriózy u člověka.**

➤ **Odkazy:**

<https://thl.fi/en/web/thlfi-en/-/stay-healthy-at-the-beach-observe-water-quality-announcements-and-practice-good-hygiene->

• Masové shromáždění – Pout' do Mekky – Saudská Arábie, 2022

„Hajj“ (Hadždž) je každoroční islámská pout' do Mekky v Saúdské Arábii, povinná náboženská slavnost pro všechny dospělé muslimy, kterou musí absolvovat alespoň jedenkrát za život. Hajj se letos konal od 7. července do 12. července. Bylo povoleno účastnit se asi milionu poutníků. ECDC tuto událost sledovalo od 4. července do 19. července 2022, prostřednictvím svých „epidemic intelligence“ aktivit a poskytovalo každotýdenní zprávy.

➤ Poslední aktualizace:

Saúdskoarabský úřad pro statistiku „Saudi Arabia's General Authority for Statistics“ odhaduje, že letos se islámské pouti do Mekky zúčastnilo celkem 900 000 poutníků. Z toho 780 000 pocházelo mimo Saúdskou Arábii, velká většina z nich přiletěla letadlem (738 000). Přibližně 90 000 poutníků dorazilo z Evropy, Spojených států a Austrálie. Média uvádějí, že z Francie přijelo asi 9 000 lidí.

Dne 14. července 2022 média citující saúdskoarabské ministerstvo zdravotnictví, které informovalo o **prvním případě opičích neštovic (MPX)** v hlavním městě Rijád u osoby s cestovatelskou anamnézou. Žádné další události týkající se veřejného zdraví související s Poutí do Mekky nebyly prostřednictvím „epidemic intelligence“ aktivit ECDC zjištěny.

➤ Odkazy:

<https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/saudi-arabia-detects-its-first-monkeypox-case-spa-2022-07-14/>

<https://www.arabnews.com/node/2120576/saudi-arabia>

• Poliomyelitis – svět – monitorování globálních výskytů

Divoký poliovirus:

V roce 2022 k 19. červenci bylo hlášeno 14 případů AChP vyvolaných WPV1. Případy byly hlášeny ze dvou endemických zemí, Pákistánu (12) a Afganistánu (1) a jeden případ ze země neendemické, Mosambiku (1). Z Pákistánu bylo hlášeno ve spojitosti s WPV1 jedno úmrtí.

V roce 2021 a do 28. června 2022 bylo hlášeno 6 případů AChP vyvolaných WPV1 a to 5x z endemických zemí (Afganistánu 4x, Pákistánu 1x) a jeden případ z neendemické země (Malawi).

Cirkulující z vakcíny derivovaný poliovirus (cVDPV):

V roce 2022 k 19. červenci bylo hlášeno 5 případů AChP vyvolaných cVDPV1 z Madagaskaru. Celkem bylo hlášeno 175 případů AChP vyvolaných cVDPV2 z 12 zemí: Demokratická republika Kongo (63), Jemen (54), Nigérie (30), Čad (8), Niger (8), Mosambik (4), Benin (2), Somálsko (2), Alžírsko (1), Eritrea (1), Ghana (1) a Togo (1). Jeden případ AChP vyvolaný

VDPV3 hlásil Izrael, jednalo se o součást epidemie zahrnující dalších 6 vzorků od asymptomatických dětí s pozitivními testy na cVDPV3.

Hodnocení ECDC:

Evropský region WHO, včetně EU/EHP, je od roku 2002 vyhlášen jako „polio free“. Ve všech zemích EU/EHP se očkuje proti poliomyelitidě inaktivovanými vakcínami. Pokud však v evropských zemích existují neočkované nebo nedostatečně očkované skupiny obyvatel a poliomyelitida není eradikována, riziko opětovného zavlečení viru do Evropy zůstává.

Podle zprávy Evropské Regionální Certifikační Komise pro eradikaci poliomyelitidy (RCC) ze září 2021 s odkazem na údaje z roku 2020 zůstávají dvě země EU/EHP (Polsko a Rumunsko) a jedna sousední země (Ukrajina) vystaveny vysokému riziku poliomyelitidy po importu divokého polioviru nebo výskytu cVDPV v důsledku suboptimální realizace vakcinačních programů a nízké imunity populace. Podle téže zprávy je dalších 11 zemí EU/EHP vystaveno střednímu riziku šíření (outbreak) dětské obrny. Pokračující cirkulace divokého polioviru typu 1 (WPV1) ve dvou endemických zemích ukazuje, že stále existuje riziko importu do EU/EHP. Je znepokojivý i výskyt cVDPV, který se vyskytuje a cirkuluje v populaci pouze z důvodu nedostatečné imunity a ukazuje tak na potenciální riziko dalšího mezinárodního šíření.

Aby se omezilo riziko opětovného zavlečení a trvalého přenosu WPV a cVDPV v EU/EHP, je zásadní udržovat vysokou proočkovanost v populaci a zvýšit proočkovanost v nedostatečně imunizovaných populacích („gaps“). Členské státy by měly přezkoumat svá data o proočkovanosti a zajistit, aby v očkování nebyly žádné mezery, i v souvislosti s pandemií covid-19.

ECDC schvaluje dočasná doporučení WHO pro občany EU/EHP, kteří mají bydliště nebo jsou dlouhodobými návštěvníky (>4 týdnů) zemí s potenciálním rizikem mezinárodního šíření polioviru. Takoví jedinci musí být očkováni bivalentní orální poliovakcínou (bOPV) nebo inaktivovanou poliovakcínou (IPV) čtyři týdny až 12 měsíců před mezinárodní cestou.